

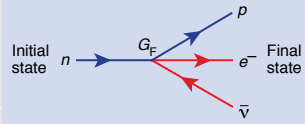
Prvý pokus: Enrico Fermi

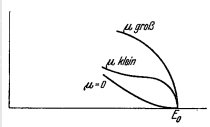
Versuch einer Theorie der β -Strahlen. I').
Von E. Fermi in Rom.

Mit 3 Abbildungen. (Eingegangen am 16. Januar 1934.)

Eine quantitative Theorie des β -Zerfalls wird vorgeschlagen, in welcher man die Existenz des Neutrinos annimmt, und die Emission der Elektronen und Neutrinos aus einem Kern beim β -Zerfall mit einer ähnlichen Methode behandelt, wie die Emission eines Lichtquants aus einem angeregten Atom in der Strahlungstheorie. Formeln für die Lebensdauer und für die Form des emittierten kontinuierlichen β -Strahlungsspektrums werden abgeleitet und mit der Erfahrung verglichen.

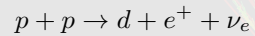
s experimentálnym spektrom
najlepšie súhlasí hypotéza
neutrína s nulovou hmotnosťou

Zdroje neutrín

- jadrové reaktory (jadrové výbuchy)
beta premena štiepných produktov,
napr. ^{134}Cs , ^{137}Cs , ^{135}I , ^{131}I , ^{135}Xe ...

- Slnko

- kozmické žiarenie, atmosférické neutrína

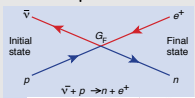

- urýchľovače

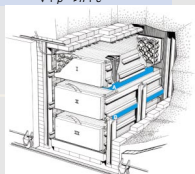
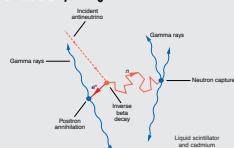
Objav (anti)neutrína

Clyde L. Cowan, Frederick Reines, 1956,
Jadrová elektrárň Savannah River (SC)

inverzná premena beta

detekčný objem: voda a CdCl_2

900 hodín naberania dát
1 neutríno/hodina

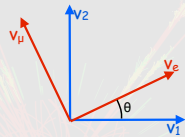
Oscilácie neutrín

Majme len dve generácie neutrín

Dve sady neutrínových stavov:
(ν_e, ν_μ), a s určitými (rôznymi) hmotnosťami (ν_1, ν_2)

$$\nu_e = \cos \theta \nu_1 + \sin \theta \nu_2$$

$$\nu_\mu = -\sin \theta \nu_1 + \cos \theta \nu_2$$

Časový vývoj stavu:

E_1 a E_2 sú rozdielne kvôli rozdielnym hmotnostiam

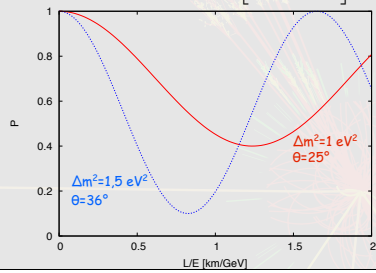
$$\nu_e(t) = \cos \theta \nu_1 e^{-iE_1 t/\hbar} + \sin \theta \nu_2 e^{-iE_2 t/\hbar}$$

10

Oscilácie neutrín 2

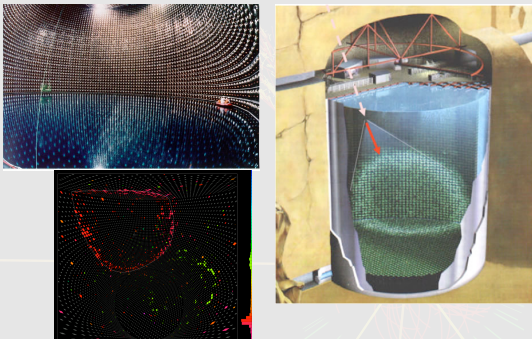
Pravdepodobnosť, že neutríno si zachová typ:

$$P = 1 - \sin^2 2\theta \sin^2 \left[\frac{c^2 \Delta m^2 L}{4\hbar E} \right]$$

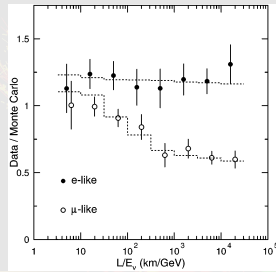
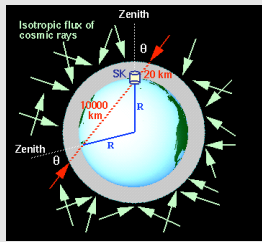
11

Experiment Superkamiokande

12

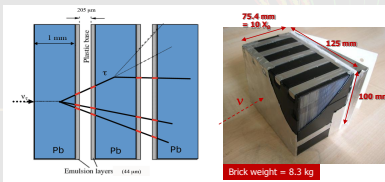
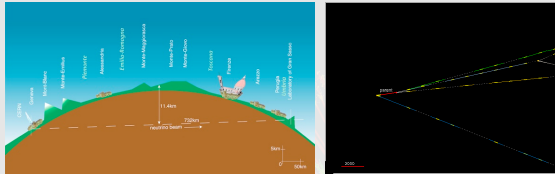
Super-K: dôkaz oscilácií

[T. Fukuda et al., Physical Review Letters 81 (1998) 1563]

13

OPERA: oscilácie na ν_τ

14

Otvorené otázky

- Aké sú absolútne hmotnosti neutrín? (oscilácie hovoria len o rozdieloch)

Normálne usporiadanie

Inverzné usporiadanie

- Sú neutrína Majoranovské častice? (sú sami sebe antičasticami?)

15